

NOC VĚDCŮ 2012 na VŠCHT v Praze 6 Dejvicích

Víte, jaký je rozdíl mezi pesimistou a optimistou? Pesimista při pohledu na láhev lahodného moku z půlky naplněnou začne hořekovat, že už v láhvi skoro nic není, zatímco optimista se zaraduje a praví „ještě nám zbývá celá půlka“. Obdobné je to s rozhodnutím zapojit se do účasti a účinkování na NOC VĚDCŮ. Tato celoevropská akce spolufinancovaná z bruselského 7. Rámcového programu je totiž pořádaná každoročně poslední pátek v měsíci září a to v naší zemi obvykle vychází na prodloužený víkend spojený s oslavami Dne české státnosti. Letos vyšel Svatý Václav ještě navíc zrovna na pátek. A tak otázka, zda se přidat v tento sváteční den k celoevropským neformálním setkáním mezi vědci a širokou veřejností vyvolá u skeptiků výmluvy typu „horší datum jste si už nemohli vybrat, to přeci nikdo nepřijde, všichni jedou z Prahy pryč“ a když se k tomu ještě přidá dopravní omezení na trase A pražského metra jedoucího do Dejvic, sídla pražské Techniky, tak to může zviklat i největší nadšence.

Na Vysoké škole chemicko-technologické však máme studenty a doktorandy, kteří jsou zkušení v předvádění chemických pokusů na veřejnosti a v zábavném a hravém vysvětlování různých fyzikálně chemických jevů využívaných moderní technikou v každodenním životě. Bohaté zkušenosti s popularizací chemie mají i naše pracovníce z Oddělení komunikace a z Oddělení vědy a výzkumu. Praktické zkušenosti získali všichni postupem času ze zapojení do různých popularizačních projektů financovaných vesměs evropskými granty, protože bohužel na národní úrovni neexistuje zatím žádné schéma na popularizaci vědy a motivaci žáků studovat technické obory a zvolit si budoucí profesní dráhu vědce a výzkumníka. Popularizační projekty, ve kterých je VŠCHT Praha zapojena opravdu pomáhají získávat mladé talenty. Těchto projektů běží na škole několik, např. před měsícem skončil projekt POPUCH¹, Popularizace chemie, zaměřený na žáky pražských gymnázií, ten byl financován z Evropského strukturálního fondu², programu OP PA³. Letos v létě se nám rozběhl projekt STEP⁴, Krok k popularizaci vědy a výzkumu, a protože je financovaný z OP VK⁵ podporuje výuku chemie na středních školách v regionech ČR. Zajímavý byl i projekt 7.RP⁶ MY SCIENCE⁷, European Programme for Young Journalists, kde jsme umožnili 15 zahraničním začínajícím vědeckým novinářům strávit týden s významnými vědci v laboratořích naší školy. VŠCHT Praha je také součástí mezinárodní sítě řešitelů projektu pro středoškolské učitele chemie, který je financován bruselským Direktorátem pro vzdělávání a kulturu v programu Celoživotního učení⁸ COMENIUS. Projekt má napomoci nastartovat větší zájem žáků středních škol o studium chemie. Jeho název „Chemistry is All Around Us Network“ s akronymem „CIAAU“⁹ netřeba blíže vysvětlovat. V rámci tohoto projektu jsou soustředovány

¹ POPUCH: http://www.vscht.cz/homepage/tisk/stredni_skoly/POPUCH

² Evropské strukturální fondy, <http://www.strukturalni-fondy.cz/>

³ Operační program Praha Adaptabilita, <http://www.prahafondy.eu/cz/oppa.html>

⁴ STEP: <http://www.vscht.cz/homepage/tisk/STEP>

⁵ Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/bcccc738-7fb0-4742-9b90-b75ce4b28b2e/OP-Vzdelavani-pro-konkurenceschopnost>

⁶ Sedmý rámcový program pro výzkum a vývoj, http://ec.europa.eu/research/fp7/index_en.cfm

⁷ MY SCIENCE: <http://www.vscht.cz/homepage/veda/index/Myscience>

⁸ Lifelong Learning, http://eacea.ec.europa.eu/index_en.php

⁹ CIAAU Network <http://www.vscht.cz/homepage/veda/index/CIAAU>

zajímavé výukové materiály z různých evropských zemí a jsou předávány elektronickou formou i na různých společných setkáních středoškolským učitelům chemie. Jak je ze studií prováděných na začátku projektu patrné, problém s malým zájmem dětí a studentů o chemii mají dnes ve všech evropských zemích.

Rozhodnutí účastnit se letošní Noci vědců padlo již před rokem, kdy jsme se zapojili, jako jeden z partnerů českého konsorcia vedeného plzeňským TECHMANIA Science Center, do výzvy k podání návrhu projektu vyhlašované každoročně pod Sedmým rámcovým programem v podprogramu PEOPLE, známém mezi vědci spíše pod názvem akce Marie Curie. Návrh projektu byl přijat a Evropská komise přispěla České republice na konání této akce částkou 80 000 €. Když se ale částka rozdělila mezi všechny partnery projektu, odečetly se peníze na společnou propagaci a koordinaci projektu, moc na nás nezbylo a proto nám dalo hodně přemýšlení, jak za 1333 € udělat zajímavý a poučný večer.

Velký dík patří našim účinkujícím studentům, kteří si připravili opravdu přitažlivý program a vydrželi v akci až do pozdních večerních hodin. K vidění byly ukázky daktyloskopie, experimenty se suchým ledem a tekutým dusíkem či vzorky membrán a jejich využití v každodenním životě. Návštěvníci se také seznámili s materiály pro třetí tisíciletí firmy DuPont, vyzkoušeli „neroztrhnutelné“ mapy a „nerozbitné“ materiály, při pozorování malých autíček poháněných světlem byl vysvětlován princip fotovoltaiky. Ty nejmenší zaujala výroba „sloní pasty“ a lhostejnými je nenechala ani zmrzlina, vyrobená za pomoci kapalného dusíku.

Všechny obavy skeptiků se rozplynuly, akce začínala v 5 hodin odpoledne a to už nedočkaví návštěvníci čekali před vstupem do budovy školy v Technické ulici. Po celou dobu byl foyer budovy, kde se pokusy odehrávaly úplně zaplněn, ze začátku přišlo hodně rodičů s malými dětmi a v pozdních večerních hodinách nejen mladí lidé ale i starší návštěvníci.

Ukázalo se, že sváteční den na pořádání Noci vědců je možná výhodou, lidé mají volno a rádi zajdou někde za zábavou či poučením. Do Prahy přijedou i obyvatelé z okolních měst a vesnic. Naši účinkující studenti neodmítli „pracovat“ ani o státním svátku, jsou sebraná parta a svým vystoupením dokázali zaujmout nejen děti, ale i dospělé v průběhu celého večera. Vyšlo nám vstříc i vedení školy, které umožnilo využít její prostory, zajistilo dozor elektrikáře a poděkovat musíme i MŠMT z jehož grantu EUPRO na projekt KAMPUŠ¹⁰ jsme mohli zaplatit i část organizace této celovečerní akce.

Poučení pro příští rok, s dobrým týmem a nadšenými lidmi se dobrá věc vždy podaří. Odměnou nám byl nebývalý zájem návštěvníků všech věkových kategorií. Příští rok se bez váhání a obav do Noci vědců zapojíme zase, a už vymýšlíme, jak ji ještě vylepšit, abychom získali další nadšence pro chemii.

Autorka: Ing. Anna Mittnerová, anna.mittnerova@vscht.cz

V Praze dne 4.10.2012

¹⁰ KAMPUŠ: http://www.vscht.cz/homepage/veda/index/Profil_vav/kampus

Foto: Anna Mittnerová